

MAANMITTARIT ILMASTONMUUTOSTA TORJUMAAN

HENRIK MEINANDERIN uudessa kirjassa, *Suomi 1944*, on lainaus suomenruotsalaisesta pilalehdestä *Garmista*. Maaliskuussa 1944 julkaistussa pilakuvassa mies on putoamassa korkean kerrostalon katolta. Puolivälissä pudotusta hän toteaa: ”Hittills har det gått bra!” ”Tähän saakka on mennyt hyvin!” Piirros kuvaa käsitystä siitä poliittisesta ja sotilaallisesta kurimuksesta, joka arvattavasti oli Suomea odottamassa Saksan romahduksessa, vaikka rintamalla ja kotona olikin vielä suhteellisen rauhallista.

Piirros muistuttaa tätä päivää sekä Suomen talouden että globaalien haasteiden kannalta. Syyt ovat molemmissa maailmanlaajuisia: vuonna 1944 diktatuurien valloitusohjelmassa, nyt kansainvälisessä rosvoparonien ahneudessa rahoituskriisiin ajautumisessa ja toisaalla valtioiden piittaamattomuudessa ilmastonmuutoksen torjunnassa.

Elämme vapaassa pudotuksessa ilmannäköä tuntuisi olevan mitään hätää. Tämä näkyy mm. eläkeikäkinastelussa, avainryhmien lakkoilussa, ylimateitoituissa palkankorotusvaatimuksissa, uusien kauppakeskusten rakentamisessa ja puolueoimisto-ohjatussa virastojen hajasihoittamisessa. Nämä kaikki vahingoittavat kansantalouttamme heti, mutta ilmastohaasteet kohtaamme pidemmällä aikataululla.

Kansanedustaja **Oras Tynkkyne** toteaa tässä lehdessä, että ”ellei päästöjä saada kuriin, uhkaa sukeutua ilmastokriisi, joka voi horjuttaa hyvinvointia ja vakautta laajasti. Päästöjäme tulisi alentaa peräti 80–95 prosenttia vuoteen 2050 mennessä.”

Energian säästössä ovat keskeisessä asemassa yhdyskuntarakenteen eheyttäminen, energiatehokas rakentaminen ja liikenne.

Tässä lehdessä useat maanmittausalan asiantuntijat pohtivat, kuinka alallamme pitäisi vastata näihin haasteisiin.

Jukka Noponen sanoo, että Suomi on tottunut tuhlaamaan maata ja vettä. ”Hajanaisen yhdyskuntarakenteen kustannuksia on laskettu vuosikymmeniä, mutta infrastruktuurin levittämiseen pitkin

Maanmittareilla on paljon tehtävää yhdyskuntarakenteen eheyttämisessä ja tietohuollossa.

metsiä ja pelloja on riittänyt varallisuutta. Tuhlauksen vaikutukset nousevat ilmastonmuutoksen johdosta uuteen valoon.”

”Vaikka yhdyskuntarakenteen eheyttäminen on asetettu tavoitteeksi valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita myöten, edelleen toimitaan vastoin monia hyvin tunnettuja periaatteita”, **Irmeli Wahlgren** muistuttaa.

Ympäristöministeriön kirjoittajien mielestä vakavin huomio tulee kohdistaa kaupunkiseutujen reuna-alueille, joiden yhä hajautuva asutusrakenne ei riitä ylläpitämään joukkoliikenne- tai muita palveluja.

Matti Holopainen Suomen Kuntaliitosta ehdottaa, että ”maanmittaus” käsitteenä pitäisi laajentaa ”maankäytöksi”, kuten kunnissa on tehtykin. Kokonaisvastuu olisi koottava yhteen ministeriöön, ympäristöministeriöön. Holopainen katsoo, että osittamisrajoituksia olisi käytettävä hajarakentamisen ohjauksena.

Jarmo Ratia korostaa, kuinka maanmittauksen lisäarvo yhteiskunnalle on vakaus, mikä puolestaan on edellytys taloudelliselle menestykselle ja kestäväälle kehitykselle.

Raimo Vajavaara katsoo, että julkishallinnon tietovarannoista vain murto-osa niiden lisäarvosta on otettu käyttöön.

Tärkeimpänä pidetään siis yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja maankäyttörajoituksia. Siihen ei tarvita uusia keksintöjä – vain koettujen, hyvien maapolitiikan keinojen käyttöä ja suunnittelun sisällöllistä terävöittämistä. Ja poliittista vastuullisuutta.

Pekka Lehtonen
paatoimittaja@maankaytto.fi

Taajamien ulkopuolinen ns. ”perusrakennusoikeus” ei ole enää tästä ajasta. Se lisää liikennettä ja on voimakkaasti subventoitu asumismuoto. Tämä kumallinen maantapa tulisikin kumota, kuten esim. Ruotsissa tehtiin jo 1970-luvulla. Vastaavasti pitää taajamista pystyä tarjoamaan riittävästi kohtuuhintaisia tontteja. Moni joutuu hankkimaan tonttinsa reuna-alueilta kunnallispolitiikkojen kyvyttömyyden vuoksi

Jos hajarakentamisen oikeutuksesta luovuttaisiin, heijastuisi se myös kiinteistönmuodostuksen perusteisiin: omistuksen kirjaamisen lisäksi voitaisiin kysyä, mihin tarpeeseen kiinteistöä ollaan muodostamassa. Koko tapahtumaketju, alueen suunnittelusta tai kaupasta toteutukseen, tulisikin tarkastella yhtenä kokonaisuutena kestävä kehitys lähtökohtana.

Taajamissa on runsaasti kaavoitettua maata, joka tulisi saada käyttöön rakentamiskehityksin ja kiinteistövero- ja radiokaalisti nostamalla, mistä mm. **Pekka V. Virtanen** on toistuvasti kirjoittanut.

Mikko Keskisen artikkelista käy ilmi, kuinka kaavoitus sopimuksilla valuu kuntalaisten rahaa ansiottomiin taskuihin niin, että esimerkiksi Siilinjärven tuloveroprosenttia pitäisi korottaa 0,75 %, ellei kunta pidä maa-asioita käsissään. Kaavoitus sopimuksia ajetaan ja maapolitiikkaa, mm. lunastamista, jarrutetaan kunnissa, joissa avainmaanomistajat häärivät luotamistehtävissä mutta myös menneeseen juuttuneiden ideologioiden voimalla. Ahneuden peitteessä ”sosialismia torjumalla” ollaan valmiita haaskaamaan yhdyskuntarakenne ja syömään omat ja jälkeläisten eväät antamalla ilmaston lämmetä ja kilpailukyvyyn heikentyä. Olisi aika siirtyä todellisuuteen.

Vuoden 1944 ”pudotus” pysäytettiin muun ohella vastuun tuntevilla johtamisella. Sillä olisi nytkin kysyntää valtakunnan ja kuntien politiikassa. Tarvittaisiin johtajuutta, jossa yhteiset tarpeet nousivat uudelleen valintaa ja eturyhmän intressiä tärkeämmäksi. Maanmittausalallakin on tässä paljon tehtävää. Ammattikuntamme voi vaikuttaa arkityössään ja asennemuokkauksessa.